

Politik Bilim

Biyogüvenlik Yasası'na dâir (3)

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

Biyogüvenlik Yasası'nın, 'GDO ürünlerinin dayandığı bilimsel ve teknolojik araştırmaları başkaları yapacak, bu ürünleri başkaları üretecek, Türkiye de bunları hep ithal eden bir ülke konumunda olacak' kabûlüyle hazırlandığına işaret etmiştim. Bizde de çok geniş bir kesimin GDO ürünlerine kuşkuyla baktığı; bu ürünlerin ithali bir yana, Türkiye'de üretilmelerini de istemediği biliniyor. Dolayısıyla, aynı kesimin, bu ürünlere yolu açan bilimsel ve teknolojik araştırmalara da pek sıcak bakmadığı yine bilinen bir gerçek...

Ancak, konu gelip ülke olarak bu alandaki araştırmalardan vazgeçmek noktasına dayandığında, iş değişiyor. Daha önce yazmıştım; ama tekrar etmenin tam zamanı... **Avrupa Komisyonu**'nca tarımsal gıda sanayileri konusunda yaptırılan bir araştırmanın sonuç raporunda (Downey, L., 2005, "Agri-Food Industries & Rural Economies / Competitiveness & Sustainability / the Key Role of Knowledge", Directorate General of Research, European Commission.) şöyle deniyordu:

"Avrupa Birliği'nin, kendi gıda sanayiinin uzun dönemdeki rekabet üstünlüğü için, biyoteknolojiye ve yaşam bilimlerindeki diğer ilerlemelere dayalı teknolojilere yatırım yapması yaşamsal önemdedir. Özellikle ABD, Avustralya, Yeni Zelanda, Brezilya, Hindistan ve Çin'de, bu teknolojilerin geliştirilmesi amacıyla yapılan yatırımların büyüklüğü, uluslararası rekabeti Avrupa'nın baş meselesi hâline getirmiştir."

Burada altı önemle çizilen, "biyoteknolojiye ve yaşam bilimlerindeki diğer ilerlemelere dayalı teknolojilere" yatırımı, sayılan alanlarda 'araştırma yapmaya', 'yeni bilgiler üretmeye' yatırım olarak anlamak gerekir. Çünkü hemen sonra, Rapor'da, şu uyarı yer alıyor: "Avrupa biyoteknoloji araştırmalarına yatırım yapmazsa, Avrupa gıda sanayii, sayılan ülkelerle rekabet edememek bir yana, ihtiyacı olan ama **câhili olduğu bir teknolojiyi ithal etmek durumunda kalacaktır."**

"Câhili olduğu teknolojiyi ithal etmek..." Demek ki, biyoteknoloji ve yaşam bilimlerindeki diğer ilerlemelere dayalı teknoloji alanlarında yeterince araştırma yapmayan bir ülke, bir gün gelecek, neyi ithal ettiğinin bile farkına varamayacak! Gerek ülkemiz gerekse GDO ürünlerine kategorik olarak karşı çıkanlar açısından kaydetmeye değer bir uyarı...

Aynı raporda, biyoteknolojideki gelişmelerin toplumda yarattığı risk algılamalarını giderebilmek için de söz konusu araştırmaların gerekli olduğu vurgulanıyor. Kabûl etmek gerekir ki, bu risk algılamaları çoğu kez bilimsel bir temele dayanmayabilir ve gereksiz yere, biyoteknolojiden sağlanacak toplumsal yararın öne kesilebilir. Bu konuda söylenen şu: "Kamuoyunun biyoteknoloji ile ilgili risk algılamaları konusunda uğraşılması gereken güncel mesele riskler değil, biyoteknoloji ve diğer, hızlı değişen teknolojilere eşlik eden belirsizliklerdir. Bu belirsizliklerin giderilmesinde finansmanı kamu kaynaklarından karşılanan araştırmalardan elde edilen bilgiler anahtar görevi görür. Bu görev, üniversitelerin ve devletin araştırma enstitülerinin biyoteknolojide oynayabileceği merkezî rolü çok açık bir biçimde gözler önüne sermektedir. Üniversiteler ve devletin araştırma enstitülerince üstlenilen stratejik araştırma programları için gerekli finansmanın kamu tarafından sağlanması belirsizliklerle uğraşmanın en etkin yoludur. Söz konusu rolün gerekleri özel şirketler ya da bu tür şirketlerin finansmanına dayanan araştırmalarla sağlanamaz."

Bütün bunlar dikkate alındığında, Biyogüvenlik Yasası'na dâir söylenebilecek son söz şudur: Bilim, teknoloji ve sanayi üretiminde iddialı olan bütün ülkelerde GDO ürünlerinin geliştirilmesi ya da yenilerinin ortaya konması için yapılan araştırmalar aralıksız sürmektedir. Önemli olan, konuyla ilgili belirsizlikleri ve varsa riskleri ortadan kaldırmaya yönelik araştırmalara gereken ağırlığın

verilmesidir. Bunun yolu, dikkatinizi çekerim, Avrupa'nın gelişmiş **kapitalist** ülkeleri için hazırlanmış bir raporda ortaya konuyor: "*Üniversiteler ve devletin araştırma enstitülerince üstlenilecek stratejik araştırma programları...*" Biyogüvenlik mi arıyorsunuz? Önce bilimden vazgeçmeyin ve kamunun bilimsel araştırmalardaki rolünü iyi kavrayın. Bunu yapamıyorsanız, yürürlüğe koyduğunuz yasa **biyogüvensizliğin** yasası olur...

CBT. 16 Nisan 2010